

MAREK BIELECKI

ZAŁĄCZNIK NR 3

AUTOREFERAT

1. Marek Bielecki

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

Pierwsze studia magisterskie ukończyłem na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL na kierunku prawo kanoniczne z wynikiem *bardzo dobry* i uzyskałem w 2000 r. tytuł magistra, broniąc pracy dyplomowej pt. *Ewolucja struktur katolickiego duszpasterstwa wojskowego w latach 1944-1999*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Henryka Misztala.

Drugi dyplom magistra uzyskałem w 2001 r., również na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, na kierunku prawo z wynikiem *dobry plus*. Podstawą do nadania tytułu magistra była praca pt. *Prawo dziecka wychowywanego poza rodziną do wolności religijnej*, napisana także pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Henryka Misztala.

W 2000 r. przystąpiłem do egzaminu licencjackiego z zakresu prawa kanonicznego zakończonego uzyskaniem stosownego dyplomu.

W latach 2001-2005 odbyłem studia doktoranckie na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL na kierunku prawo. 25 września 2005 r. uzyskałem stopień doktora nauk prawnych w zakresie prawa na podstawie rozprawy pt. *Wolność religijna dziecka w prawie polskim*. Praca została napisana pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Artura Mezglewskiego, a jej recenzentami byli ks. prof. dr. hab. Henryk Misztal i ks. dr. hab. Krzysztof Warchałowski, prof. UKSW.

W 2003 r. ukończyłem studia podyplomowe z zakresu pedagogiki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, a w 2010 r. z edukacji dla bezpieczeństwa w Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Zamościu.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

W okresie studiów doktoranckich na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji w latach 2001-2005 regularnie prowadziłem zajęcia dla studentów z kierunków: prawo, prawo kanoniczne i administracja w zakresie prawa wyznaniowego.

Po uzyskaniu stopnia doktora, 1 października 2005 r. zostałem zatrudniony na Wydziale Zamiejscowym Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL (WZNPiE KUL) w Tomaszowie Lubelskim w charakterze asystenta. W 2007 r. zostałem adiunktem w Katedrze Prawa

Wyznaniowego, której kuratorem był ks. prof. dr hab. Henryk Misztal. Podczas pracy na WZNPIE KUL (2005-2014) prowadziłem zajęcia z zakresu prawa wyznaniowego, prawa administracyjnego, prawa konkordatowego, praw dziecka, oraz prawa o ruchu drogowym. Od 1 października 2014 r. pracuję na Wydziale Zamiejscowym Prawa i Nauk o Społeczeństwie w Stalowej Woli jako adiunkt w Katedrze Prawa Publicznego, prowadząc zajęcia z prawa wyznaniowego, prawa o ruchu drogowym, porównawczego prawa wyznaniowego, a także proseminaria i seminaria magisterskie.

Zainteresowania naukowe i dydaktyczne rozwijałem w latach 2004-2015, pracując m.in. w Wyższej Szkole Biznesu im. bp. Jana Chrapka w Radomiu oraz Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu. W placówkach tych prowadziłem wykłady z prawa wyznaniowego, nauki o państwie i prawie, ochrony informacji niejawnej i danych osobowych oraz polityki integracji i bezpieczeństwa Unii Europejskiej.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.)

Marek Bielecki, *Stan prawny nieruchomości Archidiecezji Przemysko-Warszawskiej w latach 1944-2014*, Lublin 2015, ISBN 978-83-8061-089-7

Monografia ta, zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.) stanowi moje główne osiągnięcie naukowe po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych.

Prezentowane opracowanie poświęcone jest archidiecezji przemysko-warszawskiej obrządku bizantyjsko-ukraińskiego. W tytule pominięto dookreślenie, o jaki obrządek chodzi, ze względu na to, że aktualnie na ziemiach polskich istnieje tylko jeden podmiot, który oficjalnie nosi taką nazwę i nie zachodzi niebezpieczeństwo pomylenia go z żadną inną osobą prawną. Obszar badawczy został zawężony do obrębu obecnych granic administracyjnych archidiecezji, jednakże w celu lepszego zrozumienia specyfiki zagadnienia dokonano charakterystyki wcześniejszej sytuacji prawnej Kościoła greckokatolickiego oraz jego stanu posiadania.

Na gruncie prawa świeckiego istnieje kilka określeń odnoszących się do Kościoła greckokatolickiego. Pojawiają się one zarówno w obowiązujących, jak i historycznych już

aktach normatywnych. Wyróżnić można m.in.: „Kościół katolicki obrządku greckorusińskiego”, „wyznanie greckokatolickie”, „obrządek greckokatolicki”, „Kościół katolicki obrządku greckokatolickiego”, „Kościół katolicki obrządku bizantyjsko-ukraińskiego”. Z kolei dokumenty kościelne posługują się takimi nazwami jak – „Ecclesia Ruthena Unita” czy też „Ukraiński Kościół katolicki obrządku bizantyjskiego”. Inne stosowane na świecie nazwy to m.in.: „Kościół Unicki”, „Ukraiński Kościół Katolicki”, „Kijowski Kościół Katolicki” czy wspomniany już na wstępie „Ukraiński Kościół Greckokatolicki”. Oficjalna nazwa kanoniczna funkcjonująca w strukturach Kościoła katolickiego to „arcybiskupstwo większe kijowsko-halickie”. Sam Kościół, w wydanym w 2013 r. schematyzmie, używa nazwy „Cerkiew greckokatolicka w Polsce”.

Według mnie obecnie na gruncie prawa świeckiego poprawną nazwą jest „Kościół katolicki obrządku bizantyjsko-ukraińskiego”. Pojęcie to występuje w obowiązujących aktach prawnych m.in. (art. 49 ust. 2, ustawy z 4 lipca 1991 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego – Dz. U. z 1991 r., nr 66, poz. 287, ze zm.). Zamiennie może być również stosowana nazwa „Kościół katolicki obrządku greckokatolickiego”. Określenie to pojawia się jako alternatywa dla obrządku bizantyjsko-ukraińskiego w ustawie z 17 grudnia 2009 r. o uregulowaniu stanu prawnego niektórych nieruchomości pozostających we władaniu Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (Dz. U. z 2010 r., nr 7, poz. 43, art. 2). Nadmienić należy również, że Konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską z 28 lipca 1993 r. (Dz. U. z 1998 r., nr 51, poz. 318) nie wymienia oficjalnej nazwy obrządku, a ustawa z 17 maja 1989 r. o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (uoKK; Dz. U. z 1989 r., nr 29, poz. 154, ze zm.) posługuje się w art. 61 ust. 1., p. 1 terminem „instytucje greckokatolickie (unickie)”.

W prezentowanej dysertacji zwrot „Kościół greckokatolicki” używany jest na określenie wspólnoty wiernych pod przewodnictwem hierarchii kościelnej. Kiedy zaś mowa o konkretnych osobach prawnych, uwzględnia się ich legalną nazwę.

Obrządek wschodni, nazywany od czasów cesarzowej austriackiej Marii Teresy „greckokatolickim”, funkcjonował bez przeszkód na ziemiach polskich do 1795 r. Wraz z trzecim rozbiorem dla Kościoła greckokatolickiego rozpoczął się nowy okres. W Rosji został on poddany represjom, by w 1875 r. ulec całkowitej likwidacji. Siedzibą ostatniej diecezji greckokatolickiej w Cesarstwie Rosyjskim, która przetrwała do wchłonięcia obrządku w obręb prawosławia, był Chełm. Sytuacja nie uległa poprawie pomimo

podpisanego w 1905 r. ukazu tolerancyjnego. Na terenie zaboru pruskiego wyznanie greckokatolickie praktycznie nie funkcjonowało.

Dzięki polityce Austrii obrządek wschodni mógł przetrwać do 1918 r. Funkcjonujące struktury stały się podstawą do rozwoju Kościoła greckokatolickiego w obrębie nowo odrodzonego państwa polskiego. W okresie II RP greckokatolicka eparchia przemyska wchodziła wraz z eparchią lwowską i stanisławowską w skład metropolii halicko-lwowskiej. Na skutek zawarcia 10 lutego 1925 r. konkordatu pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską (Dz. U. z 1925 r., Nr 72, poz. 501) wprowadzono oficjalną nazwę obrządku (rusińsko-ukraiński). Sam Kościół greckokatolicki funkcjonował w obrocie prawnym jako integralna część Kościoła powszechnego, jednak jako całość nie posiadał przymiotu osobowości prawnej. Miano to przysługiwało wyłącznie jego jednostkom organizacyjnym, m.in.: parafiom, diecezjom, fundacjom czy stowarzyszeniom. W 1934 r. została wyodrębniona Administracja Apostolska Łemkowszczyzny, bezpośrednio podporządkowana Stolicy Apostolskiej. Ten stan rzeczy utrzymał się do 1939 r.

Po zakończeniu wojny część diecezji przemyskiej pozostała w granicach państwa polskiego obok administracji apostolskiej Łemkowszczyzny. Bezwrotnie zaś utracono diecezję lwowską i stanisławowską, które w wyniku przesunięcia granic stały się częścią ZSRR. Pozostałe nieruchomości stanowiły zaledwie ok. 10% stanu z okresu dwudziestolecia międzywojennego.

Do momentu wywiezienia i uwięzienia w 1947 r. ostatniego z biskupów przemyskich, J. Kocyłowskiego, i jego biskupa pomocniczego, G. Łakoty, można mówić o istnieniu struktur Kościoła greckokatolickiego i samej eparchii.

Faktyczna, choć nieformalna likwidacja obrządku rozpoczęła się już w wyniku zawarcia dwustronnych umów między Polską a Republikami Radzieckimi w sprawie wymiany ludności. Wtedy to znaczna część nie tylko grekokatolików, ale również prawosławnych, opuściła granice Polski. Kiedy umowy nie spełniły swego zadania, postanowiono rozwiązać problem ukraiński, przeprowadzając akcję „Wisła”. Jej założenia polegały na przeniesieniu rodzin ukraińskich na Ziemię Odzyskane, aby oficjalnie odciąć zaplecze materialne i personalne dla UPA.

Przez cały okres PRL-u obrządek funkcjonował w podziemiu, chociaż władze zdawały sobie sprawę z tego, że systematycznie odprawiano nabożeństwa i powstawały nowe ośrodki duszpasterskie. Jurysdykcję kanoniczną sprawował zaś każdorazowy prymas Polski.

25 marca 1992 r., po wydaniu przez papieża Jana Pawła II bulli *Totus tuus Poloniae populus*, zreorganizowana greckokatolicka eparchia przemyska włączona została do łacińskiej

metropolii warszawskiej. Opór środowiska grekokatolików w Polsce spowodował, że w czerwcu 1993 r. eparchię bezpośrednio podporządkowano Stolicy Apostolskiej, a w 1996 r. utworzono metropolię przemysko-warszawską, obejmującą swym zasięgiem dwie nowo powstałe struktury: archieparchię przemysko-warszawską i eparchię wrocławsko-gdańską.

Tereny, które obecnie wchodzą w skład archieparchii przemysko-warszawskiej, bezpośrednio po zakończeniu II wojny światowej stanowiły obszar dawnej eparchii przemyskiej, administracji apostolskiej Łemkowszczyzny oraz ziemie, na których nie istniały wówczas wschodnie struktury administracyjno-duszpasterskie.

Cel podjęcia badań nad tematem określonym w tytule opracowania był uzasadniony z tego względu, że dotychczas nie ukazały się kompleksowe opracowania dotyczące stanu prawnego nieruchomości należących do Kościoła grekokatolickiego w Polsce. Pojawiły się co prawda prace z zakresu prawa, odnoszące się do majątku Kościoła katolickiego, jednakże problematykę osób prawnych obrządku bizantyjsko-ukraińskiego charakteryzują w sposób częściowy, nie omawiając całości zagadnienia. Należy tu przede wszystkim wymienić opracowanie Dariusza Walencika pt. *Nieruchomości Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1918-2012*, Katowice 2013.

Praca składa się z dwóch zasadniczych części. Pierwszą stanowi opis stanu prawnego nieruchomości kościelnych w latach 1944-2014, drugą zaś jest aneks, zawierający tabelaryczne zestawienia stanu majątku eparchii przemyskiej i archieparchii przemysko-warszawskiej.

Rozdział pierwszy, zatytułowany *Uwarunkowania prawno-historyczne funkcjonowania Kościoła grekokatolickiego w Polsce*, dotyczy zagadnień natury prawno-historycznej. Zostały tu przedstawione dzieje grekokatolickiej eparchii przemyskiej na tle losów całego obrządku. W tym celu omówiono między innymi uwarunkowania polityczne, które doprowadziły do zjednoczenia Kościołów. Zaprezentowana została także ewolucja struktur Kościoła grekokatolickiego od momentu ich powstania, poprzez czas zaborów, II Rzeczpospolitej, II wojny światowej, Polski Ludowej, aż do chwili obecnej. Omówiony został również status prawny Kościoła grekokatolickiego w Polsce. W tym celu rozdzielono kwestie związane z pozycją, jaką zajmował on i zajmuje na gruncie prawa świeckiego i kanonicznego. Charakterystyki dokonano poprzez spojrzenie na sytuację obrządku od momentu zaistnienia na ziemiach polskich do chwili obecnej. Odnośnie do statusu kanonicznego ustalenia zostały ograniczone do absolutnego minimum. Uwagę skupiono

głównie na kwestiach mających wpływ na sprawy majątkowe. W tym celu zaprezentowano zarówno prawo powszechne, jak i partykularne.

W rozdziale drugim podjęto badania nad zagadnieniem nacjonalizacji nieruchomości należących do Kościoła katolickiego obrządku bizantyjsko-ukraińskiego. Dokonano tego, wskazując wydarzenia, które doprowadziły do przesiedleń ludności ukraińskiej, stanowiącej trzon wyznania greckokatolickiego. Wiele uwagi poświęcono kwestii reformy rolnej, przeprowadzonej przez Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego (PKWN). Poruszane problemy dotyczą zarówno genezy, przebiegu, jak i oceny legalności owego zjawiska, które doprowadziło do nieodwracalnych przekształceń w sferze stosunków własnościowych. Kluczową kwestią dla losów nieruchomości znajdujących się w posiadaniu Kościoła greckokatolickiego było wydanie dekretów nacjonalizacyjnych przez PKWN i Radę Ministrów. W rozdziale tym analizie poddano m.in. dokumenty wydane po 1947 r., które doprowadziły do przejęcia i rozdysponowania przez państwo całego majątku Kościoła greckokatolickiego. Przedstawiony został również problem korekty granicy między Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR).

Rozdział trzeci poświęcono roli, jaką odegrał Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny (PAKP) w przejmowaniu mienia Kościoła greckokatolickiego w Polsce. Zakres badań ograniczono do okresu od odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r. do chwili obecnej. Zabieg ten jest celowy z tego względu, że decyzje wydawane przez władze państwowe w dwudziestoleciu międzywojennym wywarły wpływ na stan prawny nieruchomości po 1944 r. Analizie poddano status prawny Kościoła prawosławnego w okresie II RP, jak również genezę układu z 1938 r., jaki Stolica Apostolska zawarła z rządem RP. Zaprezentowane zostały także stosunki między PAKP a Kościołem rzymskokatolickim w kwestiach dotyczących sukcesji prawnej po byłych parafiach greckokatolickiej eparchii przemyskiej.

Sytuacji, jaka wytworzyła się po przyjęciu ustawy z 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, poświęcono rozdział czwarty. Analizie poddano proces uwłaszczenia osób prawnych, reprezentujących obrządek bizantyjsko-ukraiński. Dokonano również charakterystyki postępowania przed Komisją Majątkową oraz możliwości dochodzenia roszczeń po jej likwidacji. Przedstawiono sytuację osób prawnych Kościoła katolickiego, należących do obrządku wschodniego, które po 8 maja 1945 r. rozpoczęły swoją działalność na Ziemiach Zachodnich i Północnych i otrzymały możliwość uzyskiwania nieruchomości ziemskich.

Drugą część pracy stanowi aneks zawierający zestawienia dotyczące stanu majątkowego eparchii przemyskiej i archieparchii przemysko-warszawskiej. Niestety, z uwagi na zachowane materiały zaprezentować można tylko częściowy stan faktyczny. Brakuje części decyzji, nie są też kompletne wnioski składane do Komisji Majątkowej. Nie zachował się również w całości spis inwentaryzacyjny. Na tę część pracy złożyło się kilka elementów. Pierwszym jest tabela opisująca stan majątku eparchii przemyskiej na podstawie spisu inwentaryzacyjnego, dokonanego na przełomie 1928 i 1929 r. Drugie i trzecie zestawienie przedstawia głównie decyzje nacjonalizacyjne, wydane przez terenowe organy władzy. Czwarta tabela poświęcona jest podmiotom uwłaszczonym na podstawie art. 60 uoKK. Kolejny spis dotyczy orzeczeń Komisji Majątkowej wydawanych w okresie dwudziestoletniego istnienia tego gremium. Zaprezentowany został również wykaz nieruchomości, które przeszły na własność Kościoła greckokatolickiego na podstawie art. 70 uoKK. Niestety, pomimo wielokrotnych prób podejmowanych w oparciu o procedurę dostępu do informacji publicznej nie udało się zgromadzić wszystkich dokumentów.

Ostatnia część zawiera wykaz nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków. Ze względu na to, że istnieje obszerna literatura dotycząca tego zagadnienia, w niniejszym opracowaniu przedstawione zostało jedynie aktualne zestawienie, prezentujące stan na 31 grudnia 2014 r.

Obszerność materiału badawczego spowodowała, że przy pisaniu pracy wykorzystano kilka metod typowych dla opracowań z zakresu prawa. Występuje tu metoda historyczno-prawna, która jest niezbędna przy analizie ewoluowania charakteryzowanych zjawisk. Ponadto, kiedy dokonywano analizy rozwiązań normatywnych i omawiano poglądy doktryny, korzystano z metody dogmatyczno-prawnej i teoretyczno-prawnej. Przy omawianiu zagadnień dotyczących statusu prawnego, konieczne było sięgnięcie do metody komparatystycznej poprzez zestawienie i porównanie rozwiązań występujących w systemie prawa świeckiego i kanonicznego. Przy sporządzaniu aneksu wykorzystano metodę statystyczną.

Ideą, która przyświecała powstaniu niniejszej monografii, było udowodnienie bezprawności procesu nacjonalizacji nieruchomości należących do Kościoła greckokatolickiego w Polsce, dokonanej na podstawie aktów normatywnych wydawanych przez władze Polski Ludowej z uwzględnieniem próby częściowego zadośćuczynienia za doznane straty ze strony władz III RP.

O słuszności tak sformułowanego założenia zdają się świadczyć następujące fakty. Wraz z przesiedleniami ludności ukraińskiej w latach 40. XX w. następował proces

upaństwowiania nieruchomości kościelnych. Podstawą do dokonywania przejęć, zarówno w stosunku do osób fizycznych, jak i prawnych, stały się w głównej mierze dekrety PKWN i Rady Ministrów. Stosowano swoistą praktykę, polegającą na tym, że najpierw zajmowano nieruchomości, by później usankcjonować to odpowiednimi normami prawnymi.

O ile ówczesne władze posiadały legitymację do wydawania aktów nacjonalizacyjnych, o tyle bezprawność poczynań wynikała z niedopatrzeń natury proceduralnej. Większość nieruchomości została przejęta na podstawie dekretu z 5 września 1947 r. o przejściu na własność Państwa mienia pozostającego po osobach przesiedlonych do ZSRR (Dz. U. z 1947 r., nr 59, poz. 318) oraz jego nowelizacji z 28 września 1949 r. (Dz. U. z 1949 r., nr 53, poz. 404). Dyspozycje zawarte w tych dokumentach nie znajdowały zastosowania do bardzo dużej liczby przypadków. Działo się tak z tego względu, że dotyczyły one sytuacji zarówno osób fizycznych, jak i prawnych, przesiedlonych do ZSRR. Natomiast bardzo wiele Kościelnych osób prawnych opuściło swoje majątki po akcji „Wisła” i zostało przesiedlonych na terytorium Polski. Po II wojnie światowej istniało ok. 350 parafii greckokatolickich. Nie było jednak przeszkodą dla władz, by w stosunku do ich mienia stosować przejęcia na podstawie ww. dekretów.

Ponadto, w większości przypadków postępowanie wywłaszczeniowe prowadzone było przez organy administracji publicznej w oparciu o przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (r.o.p.a.; Dz. U. R.P. z 1928 r., nr 36, poz. 341 ze zm.). Jednakże nagminnie dopuszczano się naruszania zawartych w nim unormowań. Dostyc powszechną praktyką był brak poinformowania właścicieli nieruchomości o toczącym się postępowaniu wywłaszczeniowym, co prowadziło do niezachowania zasady zachowania dwuinstancyjności postępowania administracyjnego, wyrażonej w art. 82. Właściciele nieruchomości nie byli informowani o treści samej decyzji oraz o możliwości odwołania. Zgodnie z art. 76 ust. 1 r.o.p.a.: „objaśniając stronę o przysługującym jej prawie wniesienia odwołania lub skargi do władzy wyższej, należy wskazać tę władzę oraz termin i tryb zaskarżenia”. Niezastosowanie się organów administracji do ww. dyspozycji nie było usprawiedliwione przez fakt przesiedlenia dotychczasowych właścicieli, gdyż znane było ich miejsce pobytu.

Większość wydawanych decyzji zaopatrzona była w klauzulę natychmiastowej wykonalności, chociaż dekrety, w oparciu o które je wydawano, nie przewidywały takiej możliwości. W sytuacji, kiedy nieruchomości były nacjonalizowane zgodnie z dekretem Rady Ministrów z 27 lipca 1949 r. o przejściu na własność Państwa niepozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych

powiatach województwa białostockiego, lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego (Dz. U. z 1949 r., nr 46, poz. 339), właściciele bardzo rzadko byli informowani, że przysługują im nieruchomości zamienne, do czego zobowiązywał władze art. 5 tegoż aktu.

Pozbawione podstaw prawnych było przejmowanie nieruchomości kościelnych na podstawie dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1944 r., nr 4, poz. 17), który w art. 2 ust. 1 stanowił, że „...o położeniu prawnym nieruchomości ziemskich, należących do kościoła katolickiego lub gmin wyznaniowych innych wyznań orzeknie Sejm Ustawodawczy”. Działo się jednak inaczej i kilkadziesiąt parafii straciło majątek w oparciu o powyższy dokument. Podobnie rzecz miała się z dekretem z 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. z 1946 r., nr 13, poz. 87), w sytuacjach, gdy mienie pozostawione przez ludność narodowości ukraińskiej i kościelne osoby prawne nie podpadało pod zamieszczone w nim dyspozycje.

W wyniku zaistniałych zmian ustrojowych nadarzyła się możliwość częściowej rekompensaty za utracone dobra. Z punktu widzenia prawa kanonicznego jednostki organizacyjne Kościoła greckokatolickiego nigdy nie utraciły statusu kościelnych osób prawnych. Do 1947 r. miały one charakter terytorialno-personalny, natomiast po 1947 r. występowały wyłącznie jako jednostki personalne. Udowodnienie istnienia kościelnej osoby prawnej było istotne w momencie wejścia w życie ustawy z 17 maja 1989 r. o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (23 maja 1989 r.) z tego względu, że przewidziano dla tych podmiotów możliwość uwłaszczenia posiadanego majątku. Warunkiem, który trzeba było spełnić, oprócz posiadania statusu osoby prawnej, było władanie nieruchomością. Tylko nieliczne parafie greckokatolickie postanowiły uzyskać prawo własności posiadanych majątków w trybie art. 60 (uoKK). Zapewne było to spowodowane wątpliwościami co do legitymacji składania takowych wniosków. Struktury Kościoła greckokatolickiego zostały bowiem odtworzone w sposób formalny po 16 stycznia 1990 r. W analizowanych przypadkach znaczenie miał personalny charakter ośrodków duszpasterskich Kościoła i to sprawiło, że decydującą przesłanką był wyłącznie stwierdzony stan władania nieruchomością.

Osoby prawne Kościoła katolickiego obrządku bizantyjsko-ukraińskiego uzyskały również możliwość uczestniczenia w postępowaniu przed Komisją Majątkową. Sprawy, które toczyły się w oparciu o wnioski złożone przez te podmioty, komplikował częściowo fakt, że niektóre z nieruchomości znajdowały się we władaniu innych podmiotów, szczególnie należących do Kościoła katolickiego i PAKP, które również złożyły w stosunku do nich

stosowne roszczenie. Obrządek bizantyjsko-ukraiński, reprezentowany przez swoje podmioty, złożył ponad 70 wniosków, uzyskując zwrot mienia zarówno w naturze, jak i w postaci odszkodowania pieniężnego.

Ustawa z 17 maja 1989 r. o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej wprowadziła również możliwość uzyskania pewnej rekompensaty dla osób prawnych funkcjonujących na Ziemiach Zachodnich i Północnych i jak wynika z przeprowadzonych badań tak też się stało.

Sam Kościół katolicki obrządku bizantyjsko-ukraińskiego w polskich realiach prawnych, podobnie jak przed wojną, nie stanowi obecnie wyodrębnionego podmiotu prawa, a przymiot ten przysługuje wyłącznie jego jednostkom organizacyjnym. Nie wszystkie zaszłości związane z okresem Polski Ludowej zostały już definitywnie rozwiązane. Po likwidacji Komisji Majątkowej kilkanaście spraw, których nie rozpatrzono, znalazło swój finał przed sądami powszechnymi i czeka na stosowne rozstrzygnięcie.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych we wszystkich obszarach wiedzy zgodnie z § 4 i 5 rozporządzenia MNiSW z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1165)

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych mój dorobek został wzbogacony o 46 publikacji naukowych. W jego zakres wchodzi m.in. 6 monografii poświęconych w całości bądź w części kwestiom wyznaniowym, których jestem jednocześnie współredaktorem naukowym i autorem zamieszczonych w nich artykułów. Ponadto, na dorobek składają się artykuły w recenzowanych pracach zbiorowych, artykuły, recenzje i sprawozdania w recenzowanych czasopismach naukowych. Jestem także autorem haseł opublikowanych w recenzowanych leksykonach naukowych. Moje zainteresowania międzywyznaniowymi stosunkami na pograniczu polsko-ukraińskim zostały wykorzystane przy opracowaniu ekspertyzy na zlecenie Starostwa Powiatu Tomaszowskiego pt. *Status prawny obiektów greckokatolickich na terenie powiatu tomaszowskiego*.

Niewątpliwie o wartości prezentowanego dorobku świadczy fakt recenzowania go w czasopismach z zakresu prawa wyznaniowego, m.in. w „Przeglądzie Prawa Wyznaniowego”, oraz cytowania w literaturze przedmiotu. Znakomita większość prac została opublikowana w renomowanych wydawnictwach naukowych. Szczegółowy wykaz publikacji zawarty jest w **załączniku nr 4**.

Moje zainteresowania naukowe koncentrują się wokół dziedziny prawa wyznaniowego, chociaż wiele z opracowań mogłoby być zakwalifikowane do innych gałęzi prawa, tj. do prawa konstytucyjnego (wolność sumienia i religii, zasady relacji państwo – Kościoły i związki wyznaniowe) czy prawa administracyjnego (nauczanie religii, prawo oświatowe).

W całym dorobku można wyodrębnić następujące kierunki badawcze:

1. Zasady bilateralizmu oraz współdziałania w stosunkach instytucjonalnych państwo – Kościoły i związki wyznaniowe
2. Wolność religijna dziecka
3. Stan prawny nieruchomości kościelnych na pograniczu polsko-ukraińskim
4. Status prawny Kościoła (obrzędki) greckokatolickiego w prawie polskim i ukraińskim
5. Wolność pielgrzymowania a przepisy ruchu drogowego

5.1. Zasady bilateralizmu oraz współdziałania w stosunkach instytucjonalnych państwo – Kościoły i związki wyznaniowe

Wzajemna koegzystencja między państwem i Kościołem uzasadniona jest istnieniem elementu podmiotowego, który łączy obie zbiorowości.

Wieloautorska monografia, której jestem jedynym redaktorem naukowym, pt. *Bilateralizm w stosunkach państwowo-kościelnych*, Lublin 2011, poświęcona jest problematyce dotyczącej sposobu regulowania dwustronnych relacji państwo – Kościoły i związki wyznaniowe. W momencie powstania praca była jedną z pierwszych, które charakteryzowały owe zagadnienia. Rzeczony *bilateralizm* potraktowany został przez autorów w szerszym aspekcie niż obowiązujące regulacje konstytucyjne. Zamieszczone artykuły koncentrują się wokół wszelkich sformalizowanych sposobów regulacji stosunków między władzą państwową a istniejącymi Kościołami i związkami wyznaniowymi o uregulowanej sytuacji prawnej. Całość została podzielona na trzy zasadnicze części dotyczące: aspektów filozoficzno-historycznych, współczesnych przejawów bilateralizmu w prawie polskim oraz bilateralizmu w praktyce ustrojowej wybranych państw współczesnych. W niniejszej monografii opublikowałem artykuł pt. *Porozumienia związków wyznaniowych z organami samorządu terytorialnego*.

Tematyka relacji państwo – Kościół na obszarze zintegrowanej Europy została poruszona w dwóch monografiach, których jestem współautorem i współredaktorem. W pierwszej z nich, pt. *Polska w strefie Schengen – konwencje dla stosunków społecznych*

i gospodarczych Polski i państw ościennych, red. W. Bednaruk, M. Bielecki, G. Kowalski, Lublin 2010, zamieściłem opracowanie pt. ***Sytuacja Kościołów i związków wyznaniowych w strefie Schengen***. W drugiej, zatytułowanej *Unia Europejska 2009/2010. Aksjologia, prawo, gospodarka i ochrona środowiska*, red. W. Bednaruk, M. Bielecki, G. Kowalski, P. Wiśniewski, Lublin 2010, opublikowałem artykuł pt. ***Stosunek Kościoła do Unii Europejskiej***.

Obok wykazanych publikacji wskazaną tematyką zajmowałem się w referatach wygłoszonych na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Należy tu wymienić m.in. następujące wystąpienia: ***Współpraca podmiotów wyznaniowych z podmiotami samorządowymi, na przykładzie powiatu Tomaszowskiego*** – konferencja *Samorząd naszych szans i możliwości*, Tomaszów Lubelski 2008; ***Prawne aspekty misji ewangelizacyjnej Kościoła katolickiego*** – międzynarodowa konferencja *Św. Paweł i marketing*, Tomaszów Lubelski 2009; ***Zasady wydatkowania środków publicznych na działalność Kościołów i związków wyznaniowych*** – międzynarodowa interdyscyplinarna konferencja naukowa *Homo consumens – kultura konsumpcji*, Tomaszów Lubelski 2011; ***Rola Straży Granicznej w ochronie dziedzictwa narodowego*** – konferencja *Straż Graniczna – XX-lecie. Geneza powstania, droga przemian, założenia wieloletniej koncepcji funkcjonowania*, Tomaszów Lubelski 2011; ***Kawalerska służba duszpasterska w II RP*** – sympozjum naukowe *I Pułk Kawalerii KOP – historia, tradycja, teraźniejszość*, Tomaszów Lubelski 2011.

5. 2. Wolność religijna dziecka

Obszerne miejsce w moich badaniach naukowych zajmują zagadnienia związane z wolnością religijną oraz innymi prawami dziecka w kontekście uprawnień, jakie przysługują rodzicom i opiekunom prawnym. Problematyce tej poświęciłem zarówno opracowania wydane drukiem, jak i wygłoszone referaty. Wśród artykułów należy wskazać: ***Dobro dziecka jako przesłanka korzystania z jego prawa do wolności religijnej***, w: *Studia z Prawa Wyznaniowego*, t. 7, Lublin 2005; ***Prawo dziecka przebywającego poza domem do praktyk i posług religijnych***, „Roczniki Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL” 2005/1; ***Wolność religijna na tle innych praw i wolności przysługujących mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce***, w: *Studia z Prawa Wyznaniowego*, t. 9, Lublin 2006; ***Wolność religijna dziecka w kontekście działalności grup destrukcyjnych***, w: *Ius et Fides. Księga jubileuszowa z okazji siedemdziesiątych urodzin profesora Jana Świtki*, red. T. Guz, M. Kuć, Lublin 2006; ***Wolność religijna dziecka na tle praw rodzicielskich***, „Roczniki

Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL” 2006/2; ***Prawa dziecka na tle praw rodzicielskich***, w: *Ochrona dziecka w prawie publicznym*, red. M. Bartnik, M. Bielecki, B. Uliasz J. Parchomiuk, Tomaszów Lubelski 2007; ***Współdziałanie podmiotów samorządowych z podmiotami wyznaniowymi. Wybrane aspekty***, w: *Studia z Prawa Wyznaniowego*, t. 11, Lublin 2008; ***Godność dziecka jako przesłanka korzystania z wolności religijnej***, w: *Dziecko – studium interdyscyplinarne*, red. E. Sowińska, E. Szczurko, P. Marzec, T. Guz, Lublin 2008; ***Działalność mediów a wolność religijna***, w: *Środki przekazu. Informacja czy manipulacja*, red. A. Balicki, T. Guz, W. Lis, Lublin 2008; ***Ograniczenia wolności religijnej dziecka***, w: *Idea wolności w ujęciu historycznym i prawnym*, red. E. Pozerska, P. Sadowski, A. Szymański, Toruń 2010; ***Ewolucja wolności religijnej w Polsce w latach 1989-2009***, w: *Prawo wyznaniowe w Polsce (1989-2009). Analizy – dyskusje – postulaty*, red. D. Walencik, Katowice 2009; ***Wychowanie dziecka zgodnie z przekonaniem rodziców oraz jego wolność religijna w kontekście orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 3 listopada 2009***, w: *Szkoła, edukacja i wychowanie*, red. A. Balicki, T. Guz, W. Lis, Lublin 2010; ***Grupy religijne o charakterze destrukcyjnym a prawa dziecka***, w: *Przestępczość wśród młodzieży – zagrożenia, sposoby przeciwdziałania*, red. A. Komadowska, Lublin 2012; hasła: ***Wolność religijna, Wolność religijna dziecka***, w: *Leksykon prawa wyznaniowego*, red. A. Mezglewski, Warszawa 2014; ***Symbol religijny w szkole jako wyraz wolności religijnej***, „Roczniki Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL” 2009/5; ***Działalność komercyjna mediów a prawa dziecka. Wybrane zagadnienia***, w: *Etyka a Ekonomia*, Tomaszów Lubelski 2010; ***Instytucje polskiego prawa penitencjarnego na tle nauczania Jana Pawła II. Wybrane problemy***, w: *Osoba i dzieło Ojca Świętego Jana Pawła II. Studium wybranych problemów*, red. P. Marzec, J. Nikołajew, Tomaszów Lubelski 2009; ***Uwagi o wprowadzeniu matury z religii***, w: *Księga pamiątkowa z okazji 10-lecia WZNPIE KUL*, Lublin 2006; ***Wolności i prawa konstytucyjne ucznia***, w: *Współczesne problemy prawa oświatowego*, red. M. Pyter, Lublin 2009; ***Treści konfesyjne w prawie oświatowym. Wybrane zagadnienia***, w: *Prawo oświatowe. Stan obecny i perspektywy rozwoju*, red. M. Pyter, A. Balicki, Lublin 2010; ***Prawa rodziców w systemie oświaty***, „Roczniki Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL” 2007/3; ***Podmioty zaangażowane w katechizację dzieci i młodzieży***, w: *Veritatem in Caritate. Księga Jubileuszowa z okazji 70. urodzin Księdza Biskupa Profesora Jana Śrutwy*, red. ks. bp W. Depo, ks. bp M. Leszczyński, ks. T. Guz, P. Marzec, Lublin 2011; ***Udział duchownych w postępowaniu mediacyjnym o rozwód i separację***, w: *Prawo rodzinne w dobie przemian*, red. P. Kasprzyk, P. Wiśniewski, Lublin 2009; ***Wolność religijna na Ukrainie na tle polskich***

regulacji, w: *Ius et Mundus. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Lechowi Antonowiczowi*, red. T. Guz, R. Mazurkiewicz, M. R. Pałubska, Lublin 2011.

5.3. Stan prawny nieruchomości kościelnych na pograniczu polsko-ukraińskim

W kontekście przygotowywania rozprawy habilitacyjnej w moim dorobku pokaźne miejsce zajmują kwestie dotyczące problemu stanu prawnego nieruchomości kościelnych na pograniczu polsko-ukraińskim. W przeważającej liczbie w przeszłości stanowiły one własność osób prawnych Kościoła greckokatolickiego w Polsce. Należy wskazać w tym miejscu następujące opracowania: *Stosunki wyznaniowe na pograniczu polsko-ukraińskim na przykładzie działalności powiatu tomaszowskiego*, w: *Studia z Prawa Wyznaniowego*, t. 12, Lublin 2009; *Status prawny parafii rzymskokatolickiej pod wezwaniem św. Apostołów Piotra i Pawła w Łaszczowie*, w: *Łaszczów wczoraj – dziś - jutro*, red. C. Girgiel, H. Szymańska, T. Guz, M. Bielecki, Łaszczów 2010; *Ochrona dziedzictwa kulturalnego i religijnego w stosunkach polsko-ukraińskich jako wyraz troski o bezpieczeństwo kulturowe obu państw*, w: *Bezpieczeństwo Polski. Historia i współczesność*, red. L. Antonowicz, T. Guz, M. R. Pałubska, Lublin 2010; *Ewolucja statusu prawnego wybranych obiektów sakralnych o charakterze zabytkowym na terenie powiatu tomaszowskiego* (współautor M. Skorniewski), w: *Ius et Historia. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Jerzemu Markiewiczowi*, red. T. Guz, W. Bednaruk, M. R. Pałubska, Lublin 2011; *Obiekty sakralne o charakterze zabytkowym na pograniczu polsko-ukraińskim z perspektywy działalności wymiaru sprawiedliwości oraz organów administracji publicznej*, w: *Standardy bezstronności światopoglądowej władz publicznych*, red. A. Mezglewski, A. Tunia, Lublin 2013; *Troska państwa i związków wyznaniowych o zachowanie dziedzictwa kulturowego. Wybrane zagadnienia* (współautor B. Uliasz), w: *Finasowanie Kościołów i innych związków wyznaniowych*, red. P. Sobczyk, K. Warchałowski, Warszawa 2013; *Ewolucja statusu prawnego cerkwi w Korczminie* (współautor M. Skorniewski), w: *Studia z Prawa Wyznaniowego*, t. 14, Lublin 2011; *Status prawny cerkwi pod wezwaniem św. Mikołaja w Horodle*, „Roczniki Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL” 2011/7.

5.4. Status prawny Kościoła (obrzędki) greckokatolickiego w prawie polskim i ukraińskim

Ścisły związek z przygotowaniem rozprawy habilitacyjnej mają również zagadnienia dotyczące statusu prawnego Kościoła greckokatolickiego. Problematyce tej

poświęciłem m.in. artykuł pt. *Zarys statusu prawnego ukraińskiej Cerkwi greckokatolickiej w Polsce w XX i XXI w.*, w: *Prawo ukraińskie. Wybrane zagadnienia*, red. M. Bartnik, M. Bielecki, J. Nikołajew, Lublin 2013. Wygłosiłem również referaty dotyczące owej problematyki: *Państwo wobec ukraińskiego Kościoła greckokatolickiego w Polsce – X Ogólnopolskie Sympozjum Prawa Wyznaniowego Polityka wyznaniowa a prawo III Rzeczypospolitej*; *Podstawowe założenia ukraińskiego prawa wyznaniowego – VI Colloquium prawno-historyczne Egalitaryzm i elitaryzm. Tradycja i przyszłość Europy*, Niewodniki 2010.

5.5. Wolność pielgrzymowania a przepisy ruchu drogowego

Z uwagi na prowadzone zajęcia dydaktyczne, w kręgu moich zainteresowań naukowych znajduje się również prawo o ruchu drogowym. Tematyka ta będzie kontynuowana w dalszych badaniach naukowych. Dotychczas przygotowałem artykuł pt. *Obowiązki jednostek organizacyjnych związków wyznaniowych w zakresie bezpieczeństwa pieszych pielgrzymek organizowanych na drogach publicznych*, w: *Prawne aspekty turystyki pielgrzymkowej*, red. A. Tunia, Lublin 2014, oraz referat pt. *Szkolenia z zakresu ruchu drogowego organizowane przez Centrum Szkolenia Policji w Legionowie – konferencja Prawne wymogi kontroli ruchu drogowego* Myczków – Polańczyk 2014.

6. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych – § 4 pkt 8 rozporządzenia

Dotychczas wygłosiłem 29 referatów na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Ich wykaz zaprezentowany został w **załączniku nr 5**.

7. Udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji – § 5 pkt 2 rozporządzenia

Byłem uczestnikiem kilkudziesięciu konferencji naukowych o charakterze krajowym i międzynarodowym. Ponadto organizowałem 9 konferencji naukowych, w tym jedną o zasięgu międzynarodowym. W **załączniku nr 6** wskazuję te konferencje, na których nie wygłosiłem referatu, oraz te, które zorganizowałem samodzielnie bądź byłem członkiem komitetu organizacyjnego (wykaz pozostałych zawiera **załącznik nr 5**).

8. Otrzymane nagrody i wyróżnienia – § 5 pkt 3 rozporządzenia

1. Nagroda Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II za kontakty z Towarzystwem Naukowym KUL, członkostwo w Wydawniczej Komisji Senackiej i promocję Wydziału.
2. Nagroda Zespołowa III stopnia za oryginalne i twórcze osiągnięcia naukowe przyznana przez Rektora KUL dr. Grzegorzowi Kowalskiemu, dr. Markowi Bieleckiemu, dr. Piotrowi Wiśniewskiemu i ojcu dr. hab. Franciszkowi Rosińskiemu, prof. KUL.

9. Udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism – § 5 pkt 6 rozporządzenia

Od 2005 r. do chwili obecnej – sekretarz „Roczników Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL”.

10. Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych – § 5 pkt 7 rozporządzenia

Jestem członkiem dwóch towarzystw (stowarzyszeń) naukowych. Są to:

- Polskie Towarzystwo Prawa Wyznaniowego – członek zwyczajny od 2008 r.
- Stowarzyszenie Prawo na Drodze – członek zwyczajny; wiceprezes od 2011 r.

11. Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki – § 5 pkt 8 rozporządzenia

Od 2001 r. w ramach studiów doktoranckich prowadziłem ćwiczenia ze studentami studiów stacjonarnych Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL na kierunkach: prawo, prawo kanoniczne i administracja w zakresie prawa wyznaniowego. Kiedy w 2005 r. uzyskałem stopień doktora nauk prawnych, zwiększył się zakres tych zajęć. W latach 2005-2015 prowadziłem wykłady, ćwiczenia, proseminaria, seminaria magisterskie z takich przedmiotów kierunkowych jak: prawo wyznaniowe, prawo administracyjne, wstęp do prawoznawstwa, ochrona informacji niejawniej i danych osobowych oraz polityka integracji i bezpieczeństwa Unii Europejskiej. Ponadto prowadziłem wykłady fakultatywne

z prawa konkordatowego, porównawczego prawa wyznaniowego oraz prawa o ruchu drogowym.

Obok działalności *stricte* naukowej zajmuję się popularyzacją nauki w środowisku lokalnym. Jestem członkiem zarządu lokalnego stowarzyszenia „Feniks”. Jako pracownik Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego zorganizowałem w miejscowości Łaszczów, gdzie ma siedzibę niniejsze stowarzyszenie, konferencję naukową pt. *Łaszczów wczoraj – dziś – jutro*, w której wzięli udział przedstawiciele takich ośrodków akademickich jak KUL, UMCS oraz Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu. Miałem również okazję publikować artykuły o tematyce prawniczej w prasie lokalnej, tj. w „Tygodniku Tomaszowskim”.

Aktywnie uczestniczyłem w VII Lubelskim Festiwalu Nauki (LFN). W 2011 r. współorganizowałem na Wydziale Zamiejscowym Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL następujące sesje, w których brała udział młodzież z lokalnych liceów i gimnazjów:

- Polska w strefie Schengen
- Prawne następstwa śmierci człowieka
- Przerwanie ciąży. Prawne aspekty
- Samorząd terytorialny na forum Unii Europejskiej i Rady Europy

W ramach VIII LFN w 2012 r. współorganizowałem panele zatytułowane:

- Prawne następstwa śmierci człowieka
- Samorząd terytorialny na forum Unii Europejskiej i Rady Europy

W latach 2005-2006 byłem również **pełnomocnikiem dziekana do kontaktów z mediami**.

W ramach sprawowania tej funkcji miałem możliwość częstych kontaktów ze środkami masowego przekazu. Ponadto współtworzyłem ze studentami audycję radiową „Kultomania”, emitowaną na antenie Katolickiego Radia Zamość w latach 2005-2007.

Do popularyzacji nauki przyczyniają się również moje recenzje opracowań z zakresu prawa wyznaniowego oraz sprawozdania z konferencji naukowych wykazane w **załączniku nr 4**.

12. Opieka naukowa nad studentami i lekarzami w toku specjalizacji – § 5 pkt 9 rozporządzenia

W 2006 r. zostałem pełnomocnikiem dziekana do spraw studenckich. Funkcję tę pełniłem do 2008 r. W tym czasie byłem koordynatorem współpracy kół naukowych

i organizacji studenckich z władzami uczelni oraz samorządami lokalnych gmin i powiatów. W ramach prowadzonej działalności udało mi się zorganizować m.in. wyjazdowe sesje Biura Informacji Obywatelskiej w licznych gminach, gdzie studenci WZNPIE KUL w Tomaszowie Lubelskim bezpłatnie udzielali porad prawnych. Współpracując z założycielem studenckiego koła teatralnego „Makbet”, dr. hab. W. Bednarukiem, zorganizowałem wyjazd studentów do Łaszczowa, gdzie mogli zaprezentować sztukę pt. *Agnieszka przed Trybunałem*.

W ramach współpracy z Biurem Informacji Obywatelskiej, które tworzyli studenci WZNPIE KUL, brałem udział przy opracowaniu *Vademecum prawno-administracyjnego*, t. 5, a dodatkowo byłem współrecenzentem tomu.

Miałem okazję recenzować i rekomendować do wydania w „Edukacji Prawniczej” artykuły Pani Ilony Hajscewicz-Zimek pt. *Prostytutki, nierządnice – obywatelki RP* oraz *Ekspertyza entomologiczna ostatnią deską ratunku w przypadkach beznadziejnych*.

13. Wykonanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców – § 5 pkt 12 rozporządzenia

Jestem autorem ekspertyzy wykonanej na zlecenie Starostwa Powiatu Tomaszowskiego pt. *Status prawny cerkwi greckokatolickich na terenie powiatu tomaszowskiego*.

